

Referat fra møte nr 1/2020 i Fagrådet for geit

Tid: 30. mars 2020 kl. 20:00 – 21:30

Sted: Videomøte med bruk av Microsoft Teams

Deltakerlista

Navn	Funksjon/region/organisasjon
Fagrådet for geit	
Sigurd Vikesland	Leder i Fagrådet, Styret i NSG
Ole Øvrejorde	Medlem
Gro Haraldsdotter Arneng	Medlem
Hilde Marvik	Medlem
Ken Lunn	TINE SA
Gunnar Klemetsdal	NMBU, varerep.
NSG sentralt (observatører)	
Thor Blichfeldt	Avlssjef
Ewa Wallin	Rådgiver geit, sekretær for Fagrådet
Sigbjørn Eikje	Spesialrådgiver avl
Lars Erik Wallin	Generalsekretær i NSG
Kjell Erik Berntsen	Styreleder i NSG

Innhold

1	Godkjenning av innkalling og saksliste.....	1
2	Godkjenning av referatet fra telefonmøtet 16.12.2019.....	2
3	Gentesting 2020	2
4	Kåring 2020	3
5	Eventuelt.....	5

1 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Innkalling og sakspapirer ble sendt på e-post natt til 27.03.2020.

Hvis møtedeltakerne har forslag til endringer/tillegg til saklista, så må dette tas opp ved behandling av denne saken.

Deltakerne hadde ingen saker til Eventuelt.

Vedtak:

Innkallingen og sakslista godkjennes.

2 Godkjenning av referatet fra telefonmøtet 16.12.2019

Saksbehandler: Ewa Wallin

Referatet er utsendt tidligere på e-post og [lagt ut på nettet](#), så godkjenning bør være en formalitet.

Vedtak:

Referatet godkjennes.

3 Gentesting 2020

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Vi har planlagt følgende gentestingsaktiviteter første halvår 2020:

1. Testing av bukkekje som skal brukes i avl
 - o Kaseingenstatus
 - o Farskap
2. Testing av geiter som et ledd i prosjektet «Genomisk seleksjon geit»

Status for bukkejea

I 2019 gentestet vi 594 bukkekje fra 71 besetninger. Det er obligatorisk å genteste prøvebukkene i de 54 avlsbesetningene, og avlsbesetningene står for størsteparten av bukkene. Det er også noen bruksbesetninger som gentester med tanke på eget påsett og salg:

Vi forventer å genteste i underkant av 600 bukkekje i 70 besetninger i 2020.

Status for mottatte prøver hos BioBank er:

2020	Besetninger	Prøver
Januar	4	38
Februar	8	88
Mars (25.03)	31	212
Sum	43	338

Vi er dermed kommet drøyt halvveis i årets prøvetaking. Det er antakelig på sin plass med en purrerunde på avlsbesetningene som ikke har sendt inn prøver når vi kommer rett over påske.

En full plate tar 93 prøver. Vi ønsker å sende 4 plater, 372 prøver, om gangen, da dette blir vesentlig billigere per prøve i frakt og analysekostnad.

Da det gikk så tregt med å få inn prøver, sendte vi 1 plate med 93 prøver fra BioBank til AgResearch 5. mars. Denne kom fram uka etter og er under analyse. Det er usikkert når vi får svaret fra AgResearch, for New Zealand er nå under omfattende lockdown.

Status for geitene i prosjektet med genomisk seleksjon

Vi har bedt avlsbesetningene om å svare på om de ønsker å delta i gentesting av geitene eller ikke, og i tilfelle med hvor mange geiter. Testingen er gratis. Status for de 48 inviterte besetningene er.

- Deltar med alle geitene: 17
- Deltar med de 2 yngste årgangene: 4
- Deltar med den yngste årgangen: 1
- Deltar ikke: 4
- Har ikke svart: 22

Oppslutningen er god hos de som har tatt stilling til invitasjonen. Men det hadde vært fint om alle hadde svart uten at vi må purre (og purre).

Vi regner med at vi får inn rundt 3000 geiteprøver. De første kommer til BioBank hver dag som helst, og da blir det ikke noe problem å sende 4 plater med bukke- og geiteprøver annen hver uke framover.

Vi får altså mindre liggetid på bukkeprøvene når geiteprøvene starter å komme inn.

Jo forttere vi klarer å bygge opp en referansepopulasjon, jo raskere vil kunne ta i bruk genomisk forbedrede avlsverdier. Derfor er det viktig at alle som ønsker å delta bekrefter dette så snart som mulig, bestiller GS merker og sender inn prøver til BioBank.

Det er kun i GS prosjektet at vi kan tilby gentesting av hele besetningen kostnadsfritt.

Korona-forstyrrelser i opplegget

BioBank driver som normalt. De har etablert 2 arbeidslag som ikke jobber samtidig, slik at bare halve arbeidsstokken forsvinner i karantene om 1 ansatt skulle bli smittet.

Hele New Zealand, og dermed også AgResearch, ble fullstendig stengt tidlig i uke 13, med få unntak for livsviktige funksjoner. AgResearch har nettopp fått noen lettelser, slik at 2 personer kan være på labben, og de vil drive med sterkt redusert kapasitet de neste ukene.

Det vil kanskje bli mulig å få analysert prøver for oss, men det forutsetter at vi blir prioritert høyt.

Det er ikke godt å vite når restriksjonene blir opphevet: Om 4 uker, 8 uker, 12 uker?

Vedtak:

Informasjon om årets gentesting tas til orientering.

4 Kåring 2020

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Kåring som avlstiltak ble grundig drøftet i møtet i desember 2019, se sak 6. Jeg oppfordrer dere alle til å lese referatet fra det møtet for å bli minnet om krav, gjennomføring, fordeler og ulemper ved kåring.¹

Vedtaket ble:

- *Vurdering av framtidig kåringsopplegg for bukker skal drøftes i forbindelse med omlegging av avlsopplegget på norsk melkegeit basert på genomisk seleksjon.*
- *Planen er å holde et avlsmøte i november 2020 der alle avlsbesetningene inviteres. Kåring blir ett av temaene.*

Gentesting vil bli forsinket

For mange besetninger ble ikke fjorårets kårings sesong gjennomført slik de ønsket, da besetningen måtte vente på gentestresultatet (kasein og farskap) før bukkene kunne bli kåret. Dette var i mange tilfeller selvforskyldt, da prøvene ble sendt inn for lang tid etter kjeing.

Prøvene ser ikke ut til komme noe tidligere i sesongen i år enn i fjor. I tillegg har vi korona-forstyrrelsene hos AgResearch.

¹ Etter at møtereferatet ble skrevet, gjorde Vibeke Vonheim, TINE, oss oppmerksom på at det ikke er korrekt at man må bruke det 18-sifrede opprinnelsesmerket ved registrering av paring i Geitekontrollen. Det holder å bruke de 4-sifrede ørenummeret. Besetninger som kjøper inn bukker, må merke om dyret med et hvitt øremerke, og så bruke det nye ørenummeret.

Kåringsdommeren er «korona-fast»

Kåringsdommerne besøker mange besetninger og reiser ofte langt. Med de restriksjonene vi nå har på reising og kontakt med andre, bør vi ikke sende dommere på kåringsoppdrag.

Det kan tenkes at de norske restriksjonene blir lettet på om 4-8 uker, men da vil det være for seint med kåring for mange besetninger.

Alternativer for kåring 2020

Vi har tre alternativer:

1. Kåring gjennomføres som vanlig
2. Kåring utføres av eier av bukken
3. Kåring gjennomføres ikke

Kåring utført av eieren selv bryter etter mitt skjønn med hele prinsippet i kåringa; at en nøytral utenforstående med god kompetanse går god for bukken som avlsbukk.

Vi bør derfor etter min mening prøve ett år uten kåring.

Bukker brukt i avlsbesetningene

Uten kåring vil vi sette vanlige krav til innsatte prøvebukker i en avlsbesetning (Regelverket for avlsbesetninger, paragraf 3.3.11)

Tilskudd til avkomsgranskede bukker gis for bukker som:

- ~~Er kåra (onten ordinært eller på dispensasjon)~~
- Har kaseingenstatus «Ikke-null*Ikke-null». Dette gjelder fra innsett 2017.
- Har minst 120 i samlet avlsverdi ved første indeksskjøring etter at bukken har fylt 6 måneder.
- Har forskjellig seminfar fra tidligere innsett.
- Er i live på det tidspunktet den får publisert sin første offisielle indeks og holdes i live i avlsbesetningen til det er avklart om den er aktuell til semin eller ikke.

Bukker for salg

Salg av bukker er transaksjon mellom næringsdrivende, enten bukken er kåret av en kåringsdommer eller ikke.

Selger må dokumentere kvaliteten på bukken som selges:

- Besetningen må ha en veterinærattest som ikke er eldre enn 7 dager
- Besetningen må fylle ute en egenerklæring
- Stamtavle
- Kaseingenstatus
- Farskapstest
- Samlet avlsverdi på salgstidspunktet

Vi anbefaler på det sterkeste at bukker for salg blir gentestet. Jeg forutsetter i det videre at bukker som selges har kaseingenstatus 5 og bekreftet farskap.

Hvis gentestresultatet foreligger etter at bukken er solgt, må det gå klart fram av salgskontrakten hva som gjelder hvis forutsetningene «kaseingenstatus 5» og «godkjent farskap» ikke lenger holder.

Fra diskusjonen:

- **Kåringsdommeren er «korona-fast»**
Gjennomføring av bukkekåring kan spre koronasmitte. Denne risikoen ønsket ikke medlemmene i Fagrådet at vi skulle ta.
- **Alternativer for kåring 2020**
Begge alternativene ble grundig drøftet. Det var enighet om at kåring utført av eier av bukken ikke er noe godt alternativ.
- **Informasjon**
Viktig å få ut informasjon om årets kåring på hjemmesiden til NSG.
- **Bukker brukt i avlsbesetningene**
I 2020 vil årets bukkekje ikke bli kåret, men kravet om gentesting er fremdeles uforandret. Utbetaling av tilskudd vil bli gitt til bukker som oppfyller alle kravene, bortsett fra at bukken må være kåret.
- **Bukker for salg**
Omsetning av bukker er en avtale mellom selger og kjøper. Dette er en grei praksis, derfor ser ikke Fagrådet grunn til å utarbeide en fast mal for salgskontrakt. Det anbefales at punktene som var satt opp i saksutredningen bør vurderes i en salgssavtale.

Vedtak (enstemmig):

- I 2020 gjennomføres avlsarbeidet uten bukkekåring.
- Tilskudd til avkomsgransking i avlsbesetningene gis i samsvar med eksisterende regelverk, men uten krav om at bukken skal være kåra.
- Kjøp/salg av bukker er en sak mellom kjøper og selger. Salgsbetingelsene bør spesifiseres.

5 Eventuelt

Ingen saker